

feiten en meningen uit de media- wereld

LUC DUJOURIE

EN

WIM VAN DER BIESEN

Nadat in een recent verleden ABC en NBC reeds in handen waren gekomen van de zakenwereld, is nu ook het derde Amerikaanse "network" CBS voor de bijl gegaan. Reeds enige tijd was er sprake van grote onenigheid binnen het bedrijf, meer bepaald binnen de nieuws- en informatiedienst, die altijd al het gezicht van CBS heeft bepaald. Tot overmaat van ramp kreeg men sinds enkele jaren af te rekenen met een tanende populariteit, die zowat éénduidig toe te schrijven was aan nieuwe concurrerende TV-stations van o.m. Ted Turner en Rupert Murdoch. Thomas Wymann, CBS' grote baas, voerde dan enige tijd een epische strijd tegen verschillende kandidaat-overnemers (vooral dan Ted Turner), wat echter zoveel kapitaal opsloopte dat zijn positie onhoudbaar werd. Wymann zou dan ook tenslotte de duimen (en zijn job) moeten leggen voor zijn vroegere vennoot Lawrence Tisch die het hele zaakje voor zo'n miljard dollar naar zich toe haalde.

In september 1986 werd te Antwerpen de coöperatieve vennootschap "VLAAMSE TELEVISIE" opgericht. De bedoeling van de VTV is een zendmaatschappij te zijn die ook zelf een aantal opdrachten op zich zou nemen, zoals het maken van eigen producties en de redactie van een nieuwsdienst. Nergens wordt echter gezegd via welke zender en kanalen zal worden uitgezonden. De reclameregie zou in handen gegeven worden van de dag- en weekbladen. Voor de eigenlijke realisaties zou men o.a. een beroep doen op de know-how van de BRT en op medewerkers van RTL en van het Nederlandse Veronica.

Robert Maxwell blijkt de gemenebestspelenkater eindelijk te hebben verwerkt en laat weer van zich spreken op meer vertrouwd terrein. Voor begin februari '87 wordt namelijk een nieuwe titel aangekondigd in Maxwell's - nu al erg indrukwekkende - krantenimperium (o.a. de Mirrorgroep). De "LONDON DAILY NEWS" moet een rond-de-klok-dagblad worden dat uitsluitend op de hoofdstad en meer bepaald op de financiële kringen is gericht. Daar dit laatste milieu voortdurend in beweging is zullen naargelang de actualiteit verschillende uitgaven per dag verschijnen. In afwachting poogt men duidelijke afspraken met drukkers- en journalistenbonden te maken

om de reeds klassieke problemen te vermijden.

Nadat in een recent verleden reeds meerdere Vlaamse kranten de stap naar vernieuwing en modernisering hadden gezet is nu ook de franstalige pers aan een VERJONGINGSKUUR begonnen.

Zo hebben achtereenvolgens LA DERNIERE HEURE, LA CITE en LE DRAPEAU ROUGE een nieuw kleedje aangetrokken.

Opvallend, vooral bij de twee eerstgenoemden, is dat men duidelijk de meer commerciële toer op wil, dat wil zeggen: levendige en kleurrijke lay-out, meer pop, sport, film en TV. Men wil, om het met de woorden van de uitgevers te zeggen, meer "publieksgericht" gaan werken.

Bemerkenswaard is vooral de grote analogie tussen de nieuwe "Cité" en "De Morgen"; of deze vergelijking verder gaat dan het uiterlijk is echter wel de vraag...

Na veel problemen, oeverloze discussies, maar vooral een regeringswissel heeft FRANKRIJK dan toch zijn NIEUWE PERSWET. Onder de vorige socialistische regering waren reeds uitgebreid pogingen ondernomen één en ander op poten te zetten, al was het maar om Hersants onstuitbare mediahonger een halt toe te roepen. De grootse plannen konden echter geen doorgang vinden. Daarvoor zorgden de jongste verkiezingen en de verwachte overwinning van rechts en zoals reeds eerder bericht, bleek de nieuwe regering vastbesloten geen spaander heel te laten van het voorbij mediabeleid.

Een belangrijke rol hierin moet de in oktober aangenomen perswet vervullen en hierin wordt, zoals verwacht, net het tegengestelde van de vroegere (linkse) ontwerpen gedaan en versterkt men eigenlijk het monopolie van de grote drie, Hachette, Hersant en Havas.

Zo kan een privé-groep maximaal 30% van de geschreven pers en 25% van een nationaal TV-station of de helft van een regionaal station bezitten. Het is voor Hersant, Léotard en Co. nu alleen maar te hopen dat de huidige coalitie het lang uithoudt.

Enige tijd geleden berichtten we U reeds over de nogal drastische evolutie binnen de Britse dagbladwereld. Het begint er nu toch

sterk op te lijken dat het traditionele Fleet Street-milieu de snelle evolutie niet meer in de hand heeft.

Het jongste bewijs daarvan is de geboorte (op 7 oktober 1986) van Londens eerste nieuwe kwaliteitskrant in meer dan 130 jaar. "THE INDEPENDENT" is een creatie van Whitton Smith, een oud-redacteur van de "Daily Telegraph" die genoeg kreeg van het oubollige en immobiele Fleet Street. De krant mikt op niet meer noch minder dan het marktaandeel van het monument "The Times", doch wel geschraagd op een heel nieuwe leest, dat wil zeggen modern management, politieke onafhankelijkheid, verregaande technologisering en vooral weg van de wurgende greep van de almachtige persbonden. Men richt zich vooral op de leeftijdsgroep tussen 20 en 45 jaar en daar drukkerij en distributie werden uitbesteed, kan men hiervoor beroep doen op een erg beperkte redactieploeg die zou bestaan uit een elite-groep van journalisten die werden weggehaald bij de concurrentie. De afloop mag dan nog onzeker zijn, vast staat wel dat er geen weg meer terug kan zijn voor de Britse krantenwereld.

*

Zo men sportminnend Vlaanderen onderzocht over hun beste herinneringen van het jaar 1986, dan zal één gebeurtenis met dikke stift onderlijnd worden, de WERELDKAMPIONSCAPPEN VOETBAL in Mexico.

In dit verband wordt een en ander uitstekkend geïllustreerd zo men er de BRT-kijkcijfers op naslaat. Hierbij stuit men op ongemeen hoge KIJKCIJFERS en dito waardeeringen. Zo stelt men een gemiddeld bereik voor TV2 vast van 65% tijdens de Mundialweken.

De wedstrijden van de Rode Duivels waren (vanzelfsprekend) het meest populair. Zo bekeken niet minder dan 2,1 miljoen mensen de wedstrijd België-Paraguay. Het laagste cijfer bedroeg 1,4 miljoen (België-Argentinië), noteren we echter wel dat het hier om een nachtuitzending ging.

Dat er in België (toch) nog veel chauvenisten wonen blijkt wel uit de zeer hoge waardeering van 4,8 voor de wedstrijd België-Rusland. U raadt al wie deze wedstrijd won ...

*

Het is wellicht niet uit weelde dat de twee Vlaamse sportbladen, het weekblad SPORT 80 (uitgeverij Hoste) en het maandblad SPORTMAGAZINE (uitgeverij Roularta), zijn

gefusioneerd tot een nieuw weekblad dat de titel SPORT 80-MAGAZINE kreeg. Het eerste nummer verscheen op 22 oktober 1986.

*

Na acht jaar financiële zorgen heeft de uitgeefster van DE MORGEN - om frauduleus failliet te vermijden - op 30 oktober 1986 de boeken neergelegd bij de rechtbank van koophandel te Gent. De Socialistische Partij (SP), die ongeveer 95% van de aandelen bezit, weigerde nl. het verlies van 1986 (73 miljoen BF) te dekken. Ondanks de voortdurende moeilijkheden was het bankroet zowel voor de redactie als voor de buitenstaanders een volslagen verrassing. De redactiegebouwen werden bezet en er werd een noodkrant uitgegeven onder de veelbetekenende titel DE MOORD (gedrukt op de Brusselse persen van het communistische dagblad "Le Drapeau Rouge"). Volgens hoofdredacteur Paul Goossens heeft het faillissement ook zuiver "politieke" redenen. Zo zou een interview met SP-voorzitter Karel Van Miert over de "rakettenbocht" en vooral een bijhorende cartoon van Zak de uiteindelijke beslissing in sterke mate beïnvloed hebben. Karel Van Miert heeft de beschuldigingen van Paul Goossens herhaaldelijk heftig ontkend en betoogde zelfs dat de socialistische beweging sinds de oprichting van "De Morgen" meer dan 400 miljoen BF heeft gependend om de jaarlijkse tekorten van het blad te dekken. Ondertussen was "De Morgen" op 3 november terug verschenen. Met instemming van de curatoren mocht ze eerst tot 17 november en vervolgens tot medio december verder worden uitgegeven door een tijdelijke vereniging, waarin zowel het personeel (gegroepeerd in de S.V. "De Onafhankelijke Pers") als de socialistische organisatie N.V. Studin op een gelijke wijze participeren. Gans die tijd werkte het personeel tegen werkloosheidsvergoeding en was vrijgesteld van stempelcontrole. Inmiddels kon worden onderhandeld met mogelijke overnemers en/of nieuwe geldschieters. Op initiatief van Hugo Claus werd ook een grootse steunactie gelanceerd die er op gericht was 1.000 aandeelhouders met elk 100.000 BF bij elkaar te brengen voor een nieuw maatschappelijk kapitaal. Op het ogenblik van het faillissement had "De Morgen" een verkochte oplage van ongeveer 41.000 exemplaren; om enigszins rendabel te zijn, waren er echter 60.000 exemplaren nodig.

*

Op 9 november jl; werd FRANS VAN ERPS, ex-hoofdredacteur van "De Nieuwe Gids", door premier Martens benoemd tot nieuwe voorzitter van de overheidsvoorlichtingsdienst INBEL.

Van Erps volgt in zijn nieuwe functie de onlangs overleden prof. Antoon Breyne op.

*

De reeds jaren aanslepende malaise bij het nieuwsagentschap BELGA bereikte tijdens de eerste week van november 1986 een hoogtepunt. Het personeel hield verscheidene STAKINGSACTIES omdat de directie niet inging op de twee voornaamste eisen: wederindienstneming van een ontslagen stagiair-journalist (wegens een zgn. beroepsfout) en onderhandelingen over een grondige reorganisatie van het bedrijf. Vooral een verkeerde organisatie van de redactionele werkzaamheden en een gebrekkige leiding worden aangeklaagd. Na enkele 24-urenstakingen stelde de directie "dat staking het voortbestaan van het nieuwsbureau in gevaar bracht". Achteraf werd deze waarschuwing echter gelogenstraft. Nadat men de dagbladuitgevers (de eigenlijke eigenaars van Belga) en met de directie een compromis was bereikt, werd de stakingsactie bij referendum begin december 1986 stopgezet.

*

Op het louter *juridisch* vlak is men einde 1986 een beetje dichterbij gekomen bij de invoering van omroepreclame. Op 13 november 1986 keurde de Kamer van Volksvertegenwoordigers het WETSONTWERP OVER HANDELSRECLAME OP RADIO EN TELEVISIE goed. Als dit ontwerp ook door de Senaat wordt goedgekeurd is omroepreclame voortaan in België toegelaten. Per taalgebied zal er echter slechts één rechtspersoon gemachtigd zijn om reclame op de beeldbuis te brengen; deze zendgemachtigde kan een publiek- (b.v. de BRT) of een privé-karakter hebben. Premier Martens noemde het wetsontwerp "een doorbraak naar echt pluralisme".

Nauwelijks een week later, op 20 november 1986, werd het zgn. KABELDECREET in de mediacommissie van de Vlaamse Raad goedgekeurd. Als dit ook, zoals voorzien, in de openbare vergadering van die Raad zal gebeurd zijn, wordt de oprichting van een (onafhankelijk) commercieel televisienet evenals van lokale televisiezenders mogelijk gemaakt. Om de ideologische en filosofische onpartijdigheid te waarborgen, voor-

ziet het decreet in de oprichting van een Geschillenraad (soort Ereraad) die "met sanctionerende bevoegdheid moet waken over het niet discriminerende en onpartijdige karakter van de programma's". Verder wordt gestipuleerd dat "de programmaopbouw derwijze moet geschieden dat hij geen aanleiding geeft tot discriminatie tussen de ideologische en filosofische strekkingen".

Dit alles betekent dus dat er zowel nationaal als regionaal weldra geen juridische beletsels meer zullen zijn om het bestaande omroepsmonopolie te doorbreken.

*
Zoals we in een vorig nummer reeds suggereerden zijn de problemen rond het NIEUWE NEDERLANDSE TV-LANDSCHAP nog lang niet van de baan.

Recentelijk lekte namelijk uit dat er grote onenigheid was ontstaan tussen de NOS en de Omroepraad enerzijds en de bevoegde minister Brinkman anderzijds. Terwijl laatstgenoemde kost wat kost de eerder (door hemzelf) vooropgestelde begindatum van het nieuwe derde TV-net (1 oktober 1987) verdedigt voorziet de andere partij grote problemen.

Zo eist men een veel langere aanlooptijd (1 jaar) en acht men het technisch een onmogelijke opdracht alles vóór 1 november in gereedheid te brengen. Wordt (zeker) vervolgd.

*
Dat het al een hele tijd niet goed ging met het weekblad TOPICS was een publiek geheim; verkoopcijfers en (dus) analoge advertentieopbrengsten hebben nooit aanleiding gegeven het omgekeerde te veronderstellen. In de herfst van vorig jaar leek één en ander echter in een stroomversnelling te zijn terechtgekomen. De eerste symptomen van problemen kwamen toen het blad enkele keren niet verscheen toen de drukker eindelijk eens boter bij de vis wenste, waarop dan telkens een kapitaalsverhoging de (voorlopige) redding betekende. Tot overmaat van ramp werden in de pers weer de oude geruchten opgerakeld als zou "Topics" niets anders zijn dan een verdoken propagandablad van uiterst rechts (Dixit "De Morgen", "Humo" en "Knack"). Medio september dan, net op het moment dat het blad had geïnvesteerd in een grootschalige promotiecampagne kwam dan de eerste grote klap. De Neder-

lander PIETER HEEREMA, zoon van een oud-Nazi en tot voor kort "Topics" grootste geldschieter, betichtte het blad van frauduleuze praktijken, slecht beheer van zijn kapitaal en meer van dat moois. Men ontken- de vanzelfsprekend, maar een éénvoudige blik op de boekhouding deed bij menig insi- der vragen rijzen.

Terzelfdertijd lekte uit dat hoofdredacteur Vandriessche druk in de weer was met zijn wanhopige zoektocht naar nieuw kapitaal; in dat verband werd zelfs de naam van een Arabische financiële groep vernoemd.

Vanaf dat moment volgden de feiten me- kaar in een hoog tempo op. Eerst was er sprake van een nakende overname. Enkele dagen later volgde een huiszoeking op de redactie vanwege het Antwerpse parket, waarbij de boekhouding werd aangeslagen en op 26 november kwam dan het finale ver- dict toen de uitgeverij Editop zijn boeken neerlegde. Men liet hierbij een geschatte financiële put van 75 miljoen na en een twintigtal personeelsleden kwamen op straat terecht.

De klap op de vuurpeil kwam echter zo'n veertien dagen later toen hoofdredacteur Vandriessche en ex-beheerder Berg werden gearresteerd door de Antwerpse onder- zoektsrechter.

Sindsdien zijn beiden weer (voorlopig) op vrije voeten gesteld, maar de afloop van de zaak is vooralsnog ongekend.

De oplage van "Topics", die de laatste tijd 11.000 exemplaren bedroeg, zou nooit de 30.000 exemplaren bereiken hebben.

*
Met CARY GRANT verdween op 30 novem- ber 1986 één van de populairste acteurs uit de filmgeschiedenis. Grants carrière die meer dan dertig jaren en 72 films zou om- vatten begon medio jaren dertig toen hij be- kendheid verwierf aan de zijde van Marlene Dietrich en Mae West.

Het is hier dat zijn imago van ongewilde, weerloze en stuntelige charmeur is ont- staan, een imago dat eigenlijk zijn verdere carrière zou bepalen. Ondanks het feit dat hij filmklassiekers als "North by North- west", "The Philadelphia Story" en "Brin- ging up baby" op zijn naam schreef, heeft Hollywood hem nooit met een Oscar onder- scheiden totdat deze onderscheiding hem in 1970 dan toch te beurt viel als blijk van hulde voor zijn geslaagde carrière.

Op 30 november 1986 overleed op 66 jarige leeftijd JAN BAERT, directeur van de NV Concentra, uitgever van o.a. HET BELANG VAN LIMBURG.

Baert, die in 1953 het roer bij "Het Belang" overnam van Frans Theelen, is de man die de krant eigenlijk naar de jaren tachtig heeft gebracht met een verregaande moder- nisering, nieuwe gebouwen, kleurendruk en een fikse uitbreiding van de drukkerij-activi- teiten.

Baert wordt in zijn functie opgevolgd door zijn zoon Peter, die hem reeds geruime tijd assisteerde.

*
Eind november 1986 verdween EUROPA-TV na amper één jaar proefdraaien uit de ether. Daarmee kwam een eind aan het voorlopig enige Pan-Europese multilinguis- tische publieke omroepexperiment.

Europa - TV was een gezamenlijk satelliet- project van vijf Europese openbare omroe- pen: de Nederlandse N.O.S. (algemeen aan- zien als de motor achter het opzet), de Duit- se A.R.D., de Italiaanse R.A.I., de Portugese R.T.P. en de Ierse T.V.E.

De redenen voor het overkop gaan van Eu- ropa T.V. zijn van velerlei aard: onenigheid tussen én binnen bepaalde omroepen over het te volgen culturele of commerciële con- cept, een overhaaste start, een te krap inge- schat budget, onvoldoende reclame-inkom- sten, een chaotische programmatie. Niet in de laatste plaats het terugtrekken van enige subsidiëring door het Europese Parle- ment heeft de N.O.S. - de grootste schuld- eiser - ertoe aangezet voortijdig Europa-TV ten grave te dragen.

*
De betaalde oplage van de NEDERLANDSE DAGBLADEN in tussen september 1985 en september 1986 met meer dan 32.000 exem- plaren gestegen en bedraagt nu 4.517.803 exemplaren. 42% van deze oplage komt op de rekening van de landelijke dagbladen en 58% is voor de regionale pers. De globale oplage bestaat voor 87% uit abbonemen- ten, de rest is losse verkoop. Het verschijn- sel "doorgeven" of "samenlezen" zorgt er- voor dat 19% van de betaalde oplage dage- lijks bij een tweede huishouden terecht komt. Dit heeft als gevolg dat er in Neder- land per 100 huishoudingen 99 dagbladen circuleren, zodat de krantendeckung er om- zeggens 100% bedraagt.